

Çizgilerle buluşan bir 'modern klasik'

"Kör Baykuş" hem yazarıyla, hem çevirmeniyle hem de bu baskıda yazar ve çevirmene bir çizerin katılımıyla edebiyat coğrafyamızda köklerini daha da derinlere uzatıyor. Bu çizimlerle bezenmiş özel basım ise hem romanın eski okurlarını hem de yeni "Kör Baykuş" okuru olacakları sevindirecek ve yıllarca **kitaplıkların** raflarından inmeyecek türden.

BARAN ÇAĞSU

Modern İran edebiyatının esas kurucularından kabul edilen Sâdik Hidayet'in başyapıtı Kör Baykuş üzerine çok yazılıp çizildi, söylenip konuşuldu. En azından bugüne kadar söylenenlerden farklı şeyler dile getirebilmek için, romanın derinlikli incelemelere tâbi tutulup değişik kaynaklar üzerinden tekrar tekrar okunması gerektiğini söyleyebilirim. Kaldı ki bu türden çalışmalar da yapılmıyor değil. Çünkü 1396'da yazılmışsa da Kör Baykuş, bugün hâlâ konuşuluyor ve etkisini güne kadar uzatan dalları, farklı disiplinlerin içinden boy vermeye devam ediyor.

Farklı disiplinlerle şu kast ediliyor...

Romanın okuruna geçirdiği, yansıttığı duygu dünyasının yanında, her okunuşunda tekrardan ortaya çıkan ve metni sahiplenmek isteyenleri esas kendine çeken nokta, içinden aynı zamanda felsefe, psikoloji ve sosyolojinin güçlü nehirler olarak aktığı gerçeği. Tam da bu nedenle Kör Baykuş felsefe, psikoloji ve sosyoloji kendi üzerine bir taş koydukça farklı bakışlarla yeniden okunabilen bir roman. Makbule Aras da Kör Baykuş için, "Anlamın yeniden, yeniden üretileceği, her yorumamanın bir diğerine kapı açacağı bir metindir bu," derken tam olarak böyle bir durumu işaret ediyor. Edebiyat eserleri için "klasik" nitelemesi de tam olarak böyle bir durumu imlemiyor mu zaten? Kör Baykuş'un "klasik" tanıma bir kelime daha eklemek gerek ancak: "Modern". Kör Baykuş, çağın insanı üzerine konuşan bir çağ yangını olarak "modern klasik" nitelemesinin sınırlarını belirleyen bir roman olarak karşımızda duruyor hep.

İÇSEL SORGULAMA

Böylesi modern açılımlara rağmen kendi köklerine sıkı sıkı tutunmayı da ihmal etmiyor ayrıca yazarı ve romanı. "Yerelden evrensele uzanan" diye artık bir klişe hâlini almış kullanım, Sâdik Hidayet ve romanı Kör Baykuş için tam anlamıyla canlılığını ve geçerliliğini koruyor. Yazar bir yandan intihar, bunalım, yaşam ve ölüm üzerine masalsi düzleminde sorgulamasını sürdürürken; metin, Hidayet'in var olduğu toprakların kültür varlığını da üzerine alıyor.

Bu romanında bireyin açmazlarını rahatsız edici bir soğukkanlılığı da içine alan tavır ve kendine has imge dünyasıyla anlatan Hidayet, diğer yandan bu açmazlara ışık da tutuyor ayrıca. Işık tuttuğu nokta, kendi karanlığı üzer-

rineden ezbere bildiği ruhsal çıkmazların nerelerde düğüm olduğu... Ancak bir yanıt beklemek doğru olmaz Hidayet'ten. Aksine, roman boyunca düşündürdükleriyle daha derin bir sorgulamanın kapılarını aralıyor.

ÜÇ KAHRAMAN

Hemen yukarıda kaleme gelenler Kör Baykuş üzerine yeni üretilmiş düşünceler değil elbette. Bir okurun, her Kör Baykuş okumasında karşısına çıkanları, zihnine düşenleri toparlama çabasından ibaret. Bu yazının yazılmasının nedeni ise Kör Baykuş'un yeni bir baskıyla tekrar okur karşısına çıkması. Üstelik Kör Baykuş'un bu baskısında, nasıl ki Hidayet romanıyla pek çok farklı dala tutunarak ilerlediyse, metin de çizgilerle buluşuyor. Üç kahramanı var romanın bu baskısının... İlki elbette Sâdik Hidayet. İkincisi ise Türkçenin şahikalarında gezinen bir çeviriye imza atmış Behçet Necatigil. Kör Baykuş ilkin 1977'de, Behçet Necatigil'in unutulmaz çevirisiyle Varlık **Yayımları**'ndan çıkmıştı. Romanın bu hâlinde de 1977'deki Varlık **Yayımları** baskısı esas alınıyor. Üçüncü kahraman ise Hemad Javadzade. Sâdik Hidayet ve Behçet Necatigil'e bu baskıda Hemad Javadzade çizgileriyle katılıyor. Kör Baykuş'un masalsi dünyası, böylelikle tam da romanın atmosferine uygun zihin açan çizimlere kavuşuyor.

Kör Baykuş hem yazarıyla, hem çevirmeniyle hem de bu baskıda yazar ve çevirmene bir çizerin katılımıyla edebiyat coğrafyamızda köklerini daha da derinlere uzatıyor. Bu çizimlerle bezenmiş özel basım ise hem Kör Baykuş'un eski okurlarını hem de yeni Kör Baykuş okuru olacakları sevindirecek ve yıllarca **kitaplıkların** raflarından inmeyecek türden. ■

Kör Baykuş-Resimli Özel Baskı / Sâdik Hidayet / Çeviren: Behçet Necatigil / Resimleyen: Hemad Javadzade / **Yapı Kredi Yayınları** / 120 s.